

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Feria VI. Post Domin[icam] III. Qvadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

modo gula, modo luxuria, & ut plurimum auaritia & fœcordia: tu vero omnes hasce, si modo velis potes auferre, & violentiam earum infringere, ac molestias tollere. Et, quemadmodum pia hæc tibi mulier sanitate recuperata, lecto surgens, sedulo ministravit, ita quoque, benignissime medice, eandem à te adepti gratiam, vitiorum lecto, à febris his liberati, surgentes, omnem tibi vitam impendemus, quo dignum hinc nomini tuo obsequium & cultum, in cœlis vero laudem & gloriam exhibere possimus. AMEN.

FERIA VI. POST DOMIN. III. QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

- I. De gratia præueniens.
- II. De Iesu fatigato.
- III. De petente Iesu bi' ere.
- IV. De causatione Samaritana.

Venit Iesus in ciuitatem Samaria, qua dicitur Sichar. Ioan. 4.

FIGURA.

Win. 19. CUM olim Rachel pecora ad aquam puteum venisset, forte fortuna, nihilque minus cogitans, Iacob ibidem obuium habuit; qui cum se consobrinum eius esse diceret, ei osculum dedit, simulque futuri matrimonii fundamentum posuit. Cum oculos in Euangelium hodiernum conicio; similem plane illic historiam reperio. Video namque in eo Samaritanam fœminam, quæ aquam hauritura, circa puteum, verum Iacob Iesum Christum, nec opinata offendit: qui cum se Messiam esse demonstraret, multis vltro citroque sermonibus habitis, ad spirituale eum tam matrimonium ineundum, eamque à peccatorum sordibus expurgandam, viam præparat. Res ipsa & materia iucunda est, ac benigna: quam ut pro dignitate deducere possimus, cœlestem opem, B. Virginis intercessionem implorabimus, dicentes:

Ave MARIA.

Non iniuria mihi Theologi, Auditores ornatiissimi, cum de peccatorum iustificatione, de quæ gratis cœlestibus, quæ eam progignunt, disputant, de gratia quadam præueniente; uti nuncupant, mentionem facere videntur. Quam hoc potissimum nomine appellare consueuere, quod opera nostra eadem præcedere; ac quodammodo præcurrere videatur: illa namque nos nihil minus cogitantes excitat & incitat, in vitis nostris sepultos, ac veluti lethargo oppressos expergeficit, atque omnia denique merita præuenire consuevit.

I.
Gratia præueniens.

Sexcentis illam locis in sacris literis expressam habemus; at euentissime in mirabili illa Pauli Apostoli conversione, de qua legimus: Saulus adhuc spirans minarum & Act. 9. cecidit in discipulos Domini, accessit ad Principes Sacerdotum, &c. & mox mutato stylo, subito circumfulsit eum lux de celo. Quid porro lux isthæc aliud, quam gratiam præuenientem designabat, quæ nos per vitiorum abrupta abreptos circumfulget, densam oculis caliginem inducit, & cæcipientes in terram prosternit? Illa scilicet lux est, quam olim vates Regius à Deo postulabat: Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum. Psal. 43.

Tres illi Orientales Magi, cum inde ab extremis auroræ partibus Messiam natum adoraturi, in Iudæam descenderent, stellam præuenientem itineris habuere, Stella antecedebat eos. Lucidum illud iubar, ac micans sidus, aliud nihil quam gratiam præuenientem denotabat: quæ instar astri lucidissimi opera nostra semper antecedit, nosque ad Deum in Ecclesia adorandum conuocit. Matth. 2.

Tres piæ matronæ, post Domini passionem, Hierosolymis cum aromatibus, ut vngerent sepultum, egressæ sunt: sed notat Evangelista, id orto iam solo contigisse. Per egressionem & profectionem piarum illarum fœminarum, peccatorum iustificatio exprimitur, qui post passionem, post peccatum nempe iam commissum, ubi Christus, ut Apostolus ait, iterum crucifixus est, Ierosolymis, id est, peccatis, aromatibus doctoris, tristitiæ, contritionis, ac de peccatis

pœnitentiæ onustis, egrediuntur, & Christum cum his Mariis quærunt & inuestigant: verum id orto iam sole gratiæ præuenientis, sine qua è peccatorum suorum vallo & muris egredi vix possent. Credite Psalmistæ dicenti: *Vanum est vobis ante lucem surgere; surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.* Ac si diceret, frustra conantur homines è Cymmeriis peccati tenebris emergere, si nondum lucidus ille gratiæ sol surrexerit, ac radios emiserit. Reuocate quæso in memoriam, quomodo Angeli Sodomam venerint, ac mecum perpendite monita, quæ Lotho erit; generis dedere: *Surgite & egredimini de loco isto, quia delebit Dominus ciuitatem hanc.* Quid Angelos illos significare arbitramini, nisi diuinas inspirationes, & gratias præuenientes, quæ Deus peccatoribus elargiri solet, vt eos è peccato, quod per Sodomam denotatur, educat; indefinenter conscientiæ auribus inclamans; *surgite*, scilicet è peccatis, & *egredimini de loco isto*, loco adeo periculoso, & ad montem pœnitentiæ, in quo saluemini, confugite.

2. Reg. 12.

Statim vt Dauid duo illa horrenda peccata commisit, adulterium nimirum & homicidium, accessit eum Nathan Propheta, eiq; peccati grauitatem aperit, lacrymas doloris excutit, & ad pœnitentiam agendam inuitat. O Nathan, præterquam quod Prophetam te esse agnoscam, simul gratiam præuenientem denotas, quæ statim vt deliquimus, nos accedit, nobisque oculos aperit, vt peccati fœditate perspecta, eiusque animis odio indito ad pœnitentiam faciendam prouocemur. Desuntne igitur figuræ, quibus quid gratia præueniens sit, & quomodo semper opera ac merita præueniat, & antecedat explicemus.

At nihil est meo quidem iudicio, quod magis illam ob oculos ponat, quam Euangelii hodierni historia, in qua non ipsam gratiam, sed omnis gratiæ auctorem; non aliquam stellam, sed solem ipsum; non aliquem Angelorum, sed ipsum reuera Deum; non Prophetam, sed Christum, Regum ac Prophetarum omnium Regem; feminam, feminam inquam peccatricem, & Samaritanam videmus præuenire, conuertere; camque in-

ducere, vthydria peccatorum relicta, in Sichelem ciuitatem velut in locum pœnitentiæ se recipiat, ibique laudes eius deprecetur. Historiam autem aggrediamur; *Iesus autem fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem.*

Scribit ecce Ioannes Euangelista, Redemptorem Samaritanam hanc, quæ non vsque adeo probata vitæ erat, sed adulterio inquinata quæque iam quinque maritis iuncta fuerat, ac modo in alterius lenocinio viebat, conuertere volentem, Sichelem Samariæ metropolim, ac regni Itacæthici oliam ferredem, accessisse, adq; puteum venientem, qui haud procul à ciuitate aberat, ex itinere defatigatam, super eum sedisse. Quid audio, Catholici, videte Seruatorem nostrum hic defatigatam, videte iuxta puteum prostratam, & sub graui peccatorum vestrorum onere fatiscentem.

Videte, obsecro, vastum illum Atlantem, humeris suis totam mundi machinam sustententem, & hodie sub scelerum vestrorum pondere succumbentem. Præuiderat id olim Dauid vates, cum de sese vaticinans, ac sortem suam deplorans, ait: *sicut onus graue grauata sunt super me.* Hem, ait in Propheta Deus, quam graues sint iniquitates tuæ, peccator, quam ponderosa sunt peccata, iam defatigatus sum, eadem, à primo natiuitatis die, vsque in Samariam, sustinendo & portando: si ulterius me procedere necesse sit, certissimum est sub onere me exspiraturum, idque in monte Caluarie.

Videte magnum Patriarcham Iacob, iuxta puteum reclinatum, magnam scalam crucis admitantem, quippe quæ vna parte cælum Angelis gloriam communicando; altera vero terram, homines iustificando tangebatur.

Videte hic miserum Ismaelem, Ægyptia ancilla, natura scilicet humana prognatum in desertis Samariæ siti morientem: *Fatigatus*, inquit Augustinus, *erat, vt verum sese hominem, ac humanis subditum miseris demonstraret. sed, fatigatus ex itinere.* Contraxit hanc defatigationem ex longo & duro itinere, quod nostri quærendi ergo suscepit. Videte hic magnum illum viatorem, qui olim summo cælo egrediens, *Exiit* *Psal. 38.*

IACOB

Psal. 116.

Gen. 19.

11

Sichelem
Samariæ
metropolis.Christus ex
peccatorum
pondere
fatigatus.

Psal. 38.

Gen. 19.

Psal. 38.

IAH' ut gigas ad currendam viam, iam prostratum ac lassum, ne pedem quidem mouere valentem.

inera
hasti &
reus.
Videte hic bonum illum pastorem, qui nonaginta nouem ouibus in caelo relictis, vt centesimam in mundi huius deserto quaereret, tantum itineris confecit, & tamdiu per deuia, & auia, locaque confragosa quaerendo errauit, vt ad puteum iuxta Samaritanam sederit defatigatus.

Psal. 18.
Audistin vnquam, o anima, Redemptoris tui itinera & expeditiones? nunquam tecum ipsa labores eius & molestias, quas vt te quaereret, & ad ouile, id est, in caelestia habitacula perduceret, subiuit? Arrige aures, & audi filia & vide. Imprimis itaque; A summo caelo egressio eius: e caelo descendit in terram, inde in virginis vterum, ex vtero in praesepe: cumque te illic non reperit, descendit in Aegyptum, in qua te septem ipsis annis quaesuit: rediit deinde in Iudaeam, ac mox in Palaestina sese solitudinem contulit, in qua te quadraginta diebus quaesuit. Hinc egressum cum hodie in Samaria videas iuxta puteum ex itinere defatigatum sedentem reclinatum, ac pra laboro pedem mouere non valentem.

3. Reg. 19.
Quanam igitur, Domine, mea erga te obligatio est: at maior sane eadem erit, si vltenus adhuc & longius procedere disponas, vt me errantem ouiculum inueniat: quoniam alia tibi & grauior facienda restat via. Quid? tene, tam cito Domine Iesu, defatigari, cum vix medium itineris confectum sit? Dixere olim Eliae Prophetae ex itinere defatigato, ac sub vmbra iuniperi reclinato, Angeli: surge, comede, ambula, longa tibi restat via: Cum non id ipsum, O Angeli, hodie Christo Redemptori meo dicitis? videtis namque eum iuxta puteum sedentem: dicite ergo confidenter (Dominus enim vester est) surge Domine, bib & ambula, longa tibi restat via: ad montem oliueti adhuc tibi procedendum est, in quo adeo defatigaberis vt sanguinem simul & aquam nouo quodam sudandi modo e corpore tuo profusus sis. Hinc per omnia Ierosolymorum compita, per omnia Principum ac Pontificum palatia discurre; e quo

discursu & itinere adeo exhaurieris, & eneruaberis, vt cruci ferenda vix vires tibi futurae sint: neue hic laboris tui exitum habebunt, ad montem vsque Calvariae, & ad vsque crucem properandum est, in quo ita elumbatus eris & exhaustus, vt pra lassitudine sis expiraturus: quin & vltima crucem procedere necessumerit, & etiam post mortem ad sepulchrum scilicet, ad limbum, ad purgatorium, ad ipsos vsque inferos. O labores inauditos, o itinera insuperabilia! sed debet fatigatus ex itinere, humi prostratus iuxta puteum iacebat, omni humano solatio destitutus. Fienne potest, o caelum, o terra, Creatorem ab omnibus creaturis suis ita derelinqui?

2. Reg. 25.
Avigail Dauidi in deserto commoranti cum comite rebusque ad vitam necessariis, occurrit, eiusque quidquid haberet, vltro obtulit. Angeli Eliae militi, ad eum accessere, eumque consolati panem & aquam ad corporis sustentationem obrulerunt: Abacuc propheta Daniel in lacum leonum in Babylone coiecto cibo dato succurrit. Et Christus vnigenitus Dei filius, & Prophetarum omnium Deus a cunctis derelictus est, omni humano solatio destitutus, arumnis & doloribus saturatus. Herodes illum adhuc in ter arcta conditum praesepe vagientem e medio eripere machinatus est, diabolus in deserto eum tentaturus est aggressus: & ecce Samaritana eum hodie coarguere etiam fatagit; Et ecce mulier Samaritana.

Matth. 2.
Matth. 4.
Christo igitur ex itinere defatigato ad puteum sic sedente; ecce mulier Samaritana, vrbe ad hauriendam aquam egressa, ad eum conuertitur. O rem admirabilem! Sampson cum in terram Philistim, amore puellae captus, descenderet; leonem in via inuentum suffocauit, ex cuius mandibula, quod vere mirabile, fauus mellis prodiit. Eodem prorsus modo hic videmus contingere; Christus enim in Samariam, animarum amore captus, descendens, fluetrem leenam obuiam habens, Samaritanam inquam, eandem in peccatis suffocat, omnia eius vitia enecat; deque ore illius suauissimum mel, laudum scilicet encomium producit.

Rebecca

Christus ab omnib. derelictus est.

3. Reg. 19.
Dan. 4.

Matth. 2.
Matth. 4.

ad Figura.
Iudic. 14.

Gen. 24. Rebecca olim ad fontem nec opinato veniens, felici sane omine Abraham pastori occurrit, qui eam heri sui filio Isaac quam primum despondit. Hodie porro videmus Samaritanam, ad hauriendam aquam properantem, & nihil minus quam de salute cogitantem filio Dei, fausto profecto auspicio, occurrere, qui eandem à vitis vitæ quæ prauitate conuertit, sibi quæ in sponsam selegit, *Ose. 2.* *Desponsabo te mihi in fide.* Notate hic obsecro gratiam præuenientem, quæ nos vltro semper præuenit, ac merita nostra præcedit, Samaritana hoc ne somniarat quidem nedum commærta erat.

I. Reg. 10. Saul humili prognatus stirpe, & in montibus educatus, nullis meritis aut diuitiis ornatus, a finas patris sui querendo in Regem Israel coronatus est: adeo vt Deus eum

I. Reg. 16. ideo quæsitum misisse, vt ad coronam deinde eucheret, videatur. David ouium pastor, nihil vnquam quoque meritis fuerat, aut nunquam antea ad regiam dignitatem aspirarat, & ecce Deus nihil minus cogitanti regnum Israel pure & sincere decernit: *Et de post factantes accipit eum*, quæ sane magna diuinæ bonitatis sunt indicia. vnde Psalmographus: *Suscitans de terra inopem & de stercore erigens pauperem, vt collocet eum cum principibus.*

Psal. 77. Sunt hæc manifesta gratiæ præuenientis argumenta, quæ sine vilo meritorum intuitu nos è vili paupertatis originalis humilitate ac luto educit, vt deinde ad folium gloriæ celestis subleuet. Verum his relictis ad puritatem accedamus, ac diuinum illud colloquium quod Redemptorem inter ac Samaritanam habitum est, audiamus.

Psal. 112. III. Christus primas loquendi partes suscipit, *Leuit. 6.* dicens, *Mulier da mihi bibere.* Ecce primum aditum, appellationem, ac insinuationem, inquam gratia præueniens peccatorum auribus, cordibus, & animis instillare consuevit. Deus igitur primo loquitur. Præclarum humiliter rei in sacris litteris indicium & figuram videre est. Precepit olim in lege veteri Deus, vt Sacerdotes summo mane strato surgent, atque in templo sacrum ignem accenderent, sacrificiaque pro vniuerso populo offerrent. Alibi quoque Prophetas tempestiue

surgere, ac summo mane ciuitatem circuire voluit, vt populum ad conuersionem, poenitentiamque pro peccatis faciendam adhortarentur. Hinc videtis hodie summum illum Sacerdotem & Prophetarum Principem summo mane surgentem, gratiæque suæ ignem accendentem, vt Samaritanam reperiat, sacro igne succendat, salutem eius procurat, ac placida voce dicat: *Mulier da mihi bibere.*

Elias Propheta bis olim, Regi Achab, ad Nabothi, quam iniuste occupat, vineam properanti occurrens, verbis cõminatus est: *Hæc dicit Dominus: Ecce ego inducam super te malum, & demetam posteriora tua, & interficiam te Achab mingentem ad parietem & clausum, & vltimum in Israel,* quouies, ô homo, Deus tibi occurrit, modo inspirationibus te commouendo interius, modo prædicationibus exterius: sacris te literis interdum adhortando, interdum infernalibus, quas pro peccatis commetisti, poenis comminando: offert tibi gratiam suam dicens, & exclamans: *Da mihi bibe e,* quasi diceret: Salutem tuam sitio, peccator da mihi parum aquæ conuersionis tuæ: hoc mihi denegare noli, quod & multo quidem amplius, tot annis tuæ salutis ergo discurrendo, tuæque causa tot itinera vsque ad defatigationem conficiendo, promeritas sum.

Cæterum ita sponsam in Canticis alloquitur dilectus: *Aperi mihi soror mea, quia caput meum planum est rore, & cincinni mei guttæ noctium.* Perinde ac si dicere voluisset: *Aperi mihi dilecta, ac vide vt caput meum madeat, & cincinni mei rore distillent: introitum igitur quæro ne deneges: tota namque nocte tui causa discurre, laboravi, sudavi, quod ros quo crines mei madent, facile testari poterit. Sic te sponsus hodie, ô anima mea inuitat, vt cordis ei ianuam aperias, qui integros dies & noctes tui amore cucurrit, à primo scilicet natiuitatis momento, ad vltimum vsque vitæ spiritum: testis est hæc ipsa defatigatio.*

Mulier da mihi bibere: O verba suauissima, ac nectare dulciora! non rigide cum mansuetudo illa agit, non conuictis eam insectatur, non Samaritanam exprobrat ei adulteria, non appellat pellicem,

tem, lasciuam, libidinosam, nõ obicit quod
 quinq; maritos habuerit, ac modo adhuc in
 lenocinio agat. Conniuet ad hæc omnia, ac
 suauiter mulieris eam nomine compellat:
 quo nomine & matrem, in cruce pendens
 nominauit, dicens, *Mulier ecce filius tuus*, õ
 bonitatem ineffabilem, õ dulcedinem infi-
 nitam! tantone Deus bone amore peccato-
 res complecteris? Tantane tua sitis est, vt ab
 iis potum postules? & à Samaritan. postules?
Dámibi bibera. Audebisne õ mulier haustam
 aquæ frigidæ misero ita defatigato, ita ex-
 hausto, ita defecto denegare? tantane tua e-
 rit crudelitas, adeone ab omni humanitate,
 pietate & clementia futura es aliena, vt ei
 potum denegare presumas. Dauid cum olim
 aquam è cisterna Bethlehem desideraret, quæ
 circumquaque ab hostibus cincta erat, di-
 cens: *O si quis mibi daret potum aqua de cister-
 na, qua est in Bethlehem iuxta portam!* ecce
 tres validi duces per média castra, hostilesq;
 turmas penetrantes, mille sese periculis ex-
 posuerunt, vt aquam inde haurientes eam
 Regi afferrent. Tu vero Samaritana, cū Do-
 minus gustare aquam tuam hodie tantopere
 desideret, illam et recusabis? Poterisne Da-
 uidi tuo, Seruatori tuo, Messie tuo, Deo de-
 nique tuo aquam cisternæ huius denegare,
 quam ei præbendo nullum vitæ discrimen,
 nullumque periculum incurres? hoc namq;
 tibi factu facillimum est.

Tanta ho-
 minum ca-
 ritas est, vt
 diabolo det
 quodcunq;
 petierit,
 Deo vero
 ac minimū
 quid.

O cæcos mortales! o tenebras plusquam
 Cymmerias! omnes, obsecro, mecum hanc
 hominum dementia deplorare. Quod
 Deus à nobis exigit, quam exiguum est, imo
 profus nihil, ac vix dignum quod à quo-
 quā petatur: ea tamen nostra peruersitas
 est, vt id ei negemus: è contra vero quod dia-
 bolus & mundus à nobis efflagrant, adeo
 magnum & enorme est, vt dici vix queat, &
 vltro tamen id ipsum offerimus. Exigit à te
 Deus paululum aquæ, o homo, tres aut qua-
 tuor lacrymulas ad peccata tua eleuanda, &
 proh dolor! dare recusas, diabolus vere iū-
 bet te laborare, sudare, sexcentas subire mo-
 lestias, ac mille difficultates perpeti, & eheu!
 promptissime præcipienti obsecundas. Pro-
 ferant ibi è diuino instrumento figuras; falsi
 illi Proph. Baal vt à Deo suo clamantes exau-

Tom. I. Bessai Quadrag.

rispollent, cultris sese & lanceolis vltro inci-
 debant, donec toti sanguine vndequaque e-
 manente perfunderentur. Idololatra illi apud
 Ezechielem monilia, in aures, brachia-
 lia, armillas, gemmas, thesauros proprios,
 denique filios idolis offerre, & immolare
 cogebantur. O crudelitatem & barbariem
 inauditam! Christus vero, Deus ille verus,
 fatigatus ex itinere, haustum frigidæ postu-
 lat, & impetrare ne tantillum quidem po-
 test.

Insurgebat olim aduersus Roboam Regem
 populus Israel, propter iniquas exorsiones
 & graue tributorum flagellum, dicens: *Pa-
 ter tuus durissimum iugum imposuit nobis: tu
 itaque nunc imminue paululum de imperio pa-
 tris tui durissimo, & de iugo grauissimo, quod
 imposuit nobis, & seruiemus tibi.* Cum igitur
 peccator aduersus mundum & diabolum re-
 bellionem non concitas, aut aduersus vete-
 ranos illos tyrannos, tam iniqua & crude-
 lia grauamina, pondera, & onera humeris
 tuis imponentes non conspiras, vt hac ra-
 tionè iugum Christi tam parum à te postu-
 lantis subeas, eique obedias? quippe qui a-
 liud nihil à te exigit, quam aliquantum aquæ
 & aliquot lacrymas. Clementissime Salua-
 tor mundi, quam merito olim dixisti: *Iugum*

meum suauis est, & onus meum leue: O Chri-
 stiani, vos inquam subditi mei, ac legitimi
 vasalli, nunquam, si sapitis, meis constitutio-
 nibus repugnate, nunquam eas, vt graues
 & iniquas, aut seruari difficiles, coarguite:
 nam nihil, aut melius, aut suauius, reperti-
 re, ac nullum benigniorem me Principem
 habere poteritis. Quam bene etiam olim va-
 ticipatus es, o Propheta, vbi placidum &
 tranquillum Principis huius aduentum futu-
 rum designasti? *Ecco Rex tuus venit tibi man-*

suetus. Noli igitur tam exiguum quid Saluatori
 tuo denegare, Samarit. at recordare potius
 quomodo magnus Patriarcha Abraham An-
 gelos hospitio exceperit: ac contumtum iis
 exhibuerit. Tu vero ingrata, Iesum Saluato-
 rem tuum in agris repertum illum omnium
 Angelorum regem, ac Dominum dominan-
 tium ne haustu quidem frigidæ reficere, ac
 recreare dignaberis? O crudelitatem & in-

Ccc huma-

humanitatem inauditam! Pius Isaac plenus dierum, antequam filio benedictionem dare ante obitum vellet, dixit ei: *Affer mihi de venatione tua, & benedicas animam meam.* At non exigit hoc à te Deus, ò mulier: non postulat, vt per montes & valles eius caussa discurras: non petit, vt per agros euageris: non querit, vt de venatione ei cibum pares: modicum quid aqua postulat.

Exod. 6.

Præceperat quidem ipse olim in rigida illa lege Mosaica, vt filii Israel omnes in fabricam tabernaculi diuitias erogarent: cui præcepto nemo ne verbo quidem ausus est refragari. *Obtulerunt mente proptissima atque deuota priuatis Domino ad faciendum opus tabernaculi testimonio quidquid ad cultum & ad vestes sanctas necessarium erat: Viri cum multaribus praeberunt armillas & in aure, annulos & dextralia.* At modo in lege Euangelica aliquot tantummodo guttas postulat, dicens: *Mul et da mihi bibere.*

Matth. 27.

Festina igitur anima peccatrix, expedi aquam Samaritana: profer lacrymas, age cito penitentiam, ac Christum sitientem reface. imitaberisne forsitan impios illos carnifices, & sacrilegos tortores, qui vbi Dominum exhaustum laboribus, ac suppliciiis fatigatum, *Sitit, clamantem audiuerunt, dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum.* Ad cone barbara & inhumana tu futura es, vt ei salutem tuam ardentissime sitienti, ac præ siti penè emorienti, amarum illud continuationis peccatorum sel, ac perniciæ acetum, & myrrham dunticui audeas porrigere?

Gen. 40.

Quale putatis fuisse gaudium, qualem lætitiā & voluptatem pincernæ illius Pharaonici carceris ergo astulis mancipati, quando a Ioseph, qui simul in vinculis detinebatur, audiuit? *Tres pro pagines, tres adhuc dies sunt, post quos recordabitur Pharaon ministrum tuis, & restituet te in gradum pristinum, aabiq; ei calicem iuxta officium tuum, sicut ante facere consueueras.* At quodnam tuum esse gaudium deberet, ò anima quæ summo illi Principi aliquando a potu his fuisti, & ad tam sublime dignitatum culmen euecta eras: quæq; modo in peccati carcere conclusa in extremis argumentis viuus: eum in initum intelligis, Deum de manu tua potum sibi esse ministrari, ac te

in pristinum dignitatis gradum, & in priores honores, modicam ei aquam præbendo, collocandam.

Iam satis ò Rachel cameli tui bibebunt, iam satis voluptatibus indultum est, satis iam armenta biberunt, coge pecus: iam tempus est, vt & pastori Abraham potum præbeas, vt Iesu Christo, qui te sibi matrimonio copulare vult, aquam haurias: ille namque sitit da ei bibere, ac pristinae dignitati restitueris. Quid ais ad hæc ò mulier? quid respondes? *Quomodo, iuludaus cum sis, me potum petis, quæ sum mulier amaritana:* an ignoras nobiscum tibi in religione, & ceremoniis non conuenire, ac proinde nullum inter vtramque gentem esse commercium?

IV. Gen. 24.

O ingratiā & cæcā mulierem! Quidquid hausit, lenon dabit, & Christo vel guttam denegat. Ad eundem modum & tu agis peccator: suppetunt tibi vires, nec desunt animi, vt diabolo & mundo obsequium præstes: sed vt Deo cultum aliquem exhibeas, teiunes, vt penitentiam agas, desunt vires, & animus tibi conædit. Vt semel in septimana ieiunes, dolebit tibi cerebram, hemicraniam timebis, stomachus non patietur, animus deficiet: sed vt integram hebdomadam comelleris, popineris, & solidas noctes & dies tripudiis, iocis, lusu transigas, herculeas qualdam vires, ac gladiatoriam quandam firmitatem te habere ostendes.

Quomodo tu Iudæus cum sis! O futilem exultationem! ò frivolum prætextum! Adam peccato commisso consuit folia ficus, ac nuditatem velat: Quid hæc folia designare opinamur, Auditores? non aliud quam exultationes & tegumenta quibus peccata nostra palliare conamur, quæ non plus apud Deum virum habent, quam fragilia & caduca folia de quibus scriptum est: *Quarunt excusationes in peccatis.*

Non possum tamen, quin te laudem mulier, propter zelum, quo erga religionem Piamertuam afficeris: ostendis namque te eius amore teneri. Quamuis enim ipsa peccatrix sis & adultera, Iudæos tamen, qui a Samaritanis in religione & ceremoniis discrepabant & ab ipsis hæreticorum loco habebantur, abhorres & fugis. Quid ad hæc respondebis, mulier.

mulier Catholica? anne te, quæ Samaritanos, id est, hæreticos, sinu complecteris, foetues, educas, hospitio excipis, ac matrimonio tibi iungis, Catholicam esse credam.

Zelum quidem quem erga religionem habes laudo, ac mirari satis non possum, quod tam parum misericordem erga huac defatigatum & sitientem te ostendas, quid cogitas, quid animo voluis? si scires donum Dei, missellâ, & superstitiosa: si intelligeres quid frigidâ: haultus Deo & in Dei honorem pauperi datus promereatur: si scires donum gloriæ cœlestis ac beatitudinis æternæ. Pulchra illa Abigail, quod aliquot tantum panes Regi David rerum penuria laboranti dedisset, regina in Israel facta est. Si scires, quantum sit donum beatitudo: Paulus eam donum inenarrabile appellat. Sed quale hoc donum sit, tu nobis Domine declara. Eritne forsitan sancti Spiritus gratia, quem Ecclesia donum Dei altissimi nominare consuevit: donum scilicet æternum, quod Pater & Filius semper donant: donum omnium donorum primum, atque omnia dona longis intervallis antecedens. O mulier! si scires, ille qui tecum loquitur, Deus est & simul homo: ut Deus hoc tibi donum poterit elargiri, ut homo, hoc ipsum tibi sapius promeruit.

1. Reg. 11.

2. Cor. 19.

Exod. 12.

1. Reg. 1.

Nom. 10.

O Samaritana, si scires donum Dei. Laboras in turbida hac aqua haurienda, quæ non fatiat eos, qui ex ea gustaverint, quæ que sitim non extinguit: hauris aquas illas amaras & fœtidas Mara, aquas illas pestiferas & contagiosas Iericho. At ipse aquam de vita, aquam ex petra humanitatis meæ, crucis virga percussa, scaturientem: Qui bibit ex hac aqua, non sitit in æternum. Accedite ergo ad fontem hunc animæ sitientes, & siti prope modum exhaustæ, & quemadmodum certius à venatoribus pressus & canum impetum declinans, in aquas sese immergit: ita vos ô animæ, quas quotidie magni illi venatores insequuntur, (de quibus Psalmista loquitur: *Arima mea erepta est de laqueo venantium*) quandoquidem iam dudum, per mundum cucuristis, exhaustæ, defatigatæ: ad has aquas accedite, hisce vos vndis immergite, si canum & venantium rabiem evitare satagitis. Regius varos, è quo hunc conce-

Psalm. 123.

ptum hauri, experientia id probasse videtur, dicens: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad Deum fontem vivum.* Ad has igitur aquas diuinas, ad sanctas has vndas properate, peccatores, ac mundi latices turbidos & lutulentos relinquite.

Psalm. 41.

Filii Israel siti in deserto emorientes, in Ægyptum reuerti iam destinauerant: ac postquam aquas è petra proficientes videte, sententiam mutarunt. O anima, si paupertatis aut pœnitentiæ siti in deserto monasterii prope modum emoricens, ad mundi Ægyptum reuerti nunquam decreuisti, cum hodie Christum aquam viventem in hoc deserto sitientibus audis promittentem; muta sententiam, & aliam indue mentem firmiterq; propone si donum Dei & gratiam scires, quæ tibi Deus, ex hoc mundi naufragio te euocando, contulit, mille potius vitas, si tibi essent, Deo impendere, quam vel vnâ mundo elargiri.

Nom. 10.

Allegoria.

Si igitur scires quid sit cœlum, quid Dei gratia, quid æterna felicitas, omnia proculdubio quæ in hoc mundo possides, quo Deû sequi posses, relinqueres.

Putabar quidem in ierto Naaman aquas Iudææ non esse maioris efficaciz, quam aquas Syriæ, at vbi re ipsa & experimento virtutem illarum didicit, statim mutata mente omnes opes & facultates Elizæo, qui sibi easdem tantum demonstrauerat, volebat elargiri.

1. Reg. 17.

Cogitatis quidem, mundi amatores, delectationes cœlestes & gaudia Beatorum nullius esse momenti; sed si semel ea vel modo gustassetis, aliam puto mentem, aliamque opinionem indueretis, mundi que fallaces & inanes voluptates desereretis: quo æternis aliquando deliciis perfrui possietis.

Quare agite, ô Samaritana, animæ in quæ peccatrices, animæ mundana, fugite turbidos hosces & lutulentos mundi torrentes, relinquite hydrias, accedite hodie ad aquas, quæ salunt in vitam æternam: quarum hic scaturiginem videtis. Hæ namque puræ sunt, at mundi aquæ turbidæ & periculose. Hæ sunt aquæ istæ, in quibus milites suos Iephre collocauit, qui Ephrataeos inuadere

Allegoria de aquis mundi.